

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez pocztu: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGŁAD.

Monarchya Austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Grecya. — Turcya. — Z teatru wojny. — Kronika.

MONARCHYA AUSTRIACKA.

Sprawy krajowe.

(Statystyka pracy i konsumcyi.)

Przy sposobności konskrypcyi, przypadającej tego roku z dniem 3. grudnia we wszystkich państwach należących do niemieckiego związku celnego, zamierzono na próbę zebrać materyały do sporządzenia powszechnej tabeli statystycznej co do produkcji i przemysłu w państwach pomienionych. W zamiar tego wygotowane i porządowane będą listy osobne, które zawierać będą nietylko liczbę mieszkańców, lecz także liczbę odnoszących się domostw i pomieszczeń, a oprócz tego i kwestye rozmaite względem właściwości i objętości przedsiębiorstw ludzi przemysłowych. Szczególnie zaś wykazany ma być dokładny stan bydła posiadaczy gruntowych i dzierżawców i ich tryb gospodarowania wiejskiego; oprócz tego zamierzono też powziąć dokładne objaśnienia od piekarzy, rzeźników i młynarzy względem ich zarobkowania wiążącego się tak ściśle z potrzebami życia powszedniego.

Sporządzona też będzie i przemysłowa statystyka wyrobu cukru z buraków, chcąc tym sposobem uzupełnić wykaz statystyczny konsumcyi cukru w państwach do związku celnego należących, i sprawdzić to porównawczem zestawieniem przywozu cukru zagranicznego. Tak samo wykazana być ma i uprawa tytoniu niemieckiego w porównaniu z przywozem liści tytoniowych i rozmaitych gatunków tabaki.

Usiłowania te uważane ze specjalnego stanowiska państw związkowych zasługują już na uznanie, jako dążące ku popieraniu dobra powszechnego, a biorąc je ze stanowiska umiejętności w ogóle, okazują się być znacznym postępem, i są ze wszech miar chwalebne i pożyteczne. Coraz też więcej przekonujemy się każdy o ważności statystyki w praktycznym życiu przemysłowym. Warunki jej postępu odpowiedniego duchowi czasu, polegają już w samem przeznaczeniu tych prac statystycznych, a tem jest mianowicie uzyskanie dokładnego przeglądu wszystkich spraw życia towarzyskiego w tem lub owem państwie, i wykazanie wszystkich ich styczności organicznych z przemysłowością. Wszelkie więc szematyzmy są niedostateczne; i tak na przykład nie wystarczy tu już obznajomienie się z liczbą istniejących w pewnym okręgu przedsiębiorstw przemysłowych, lecz idzie raczej o ściśle ile być tylko może skombinowanie czynności przemysłowych. Tak samo też nie przyda się już wiedzieć tylko o szczególnych wydziałach przemysłu i zajmować się niemi z szczególnem upodobaniem dla tego tylko, że albo lepiej popłacać, lub że są przystępniejsze i więcej znajome. Starać się więc należy przede wszystkim o dokładną i wszechstronną znajomość szczegółów pod względem przemysłowości mniej potąd znajomych.

Któż temu zaprzeczy, że rolnictwo, obrotność przemysłowa, industria wyższa, tudzież handel drobiazgowy i hurtowny stanowią główną treść żywota narodów? Wszystkie instytucye publiczne zdążają do popierania i zabezpieczenia tych ogromnych i codziennie ponawiających się zabiegów. Bez pracy niepodobna było żyć ludziom, zaczęli też w urozmaiceniu i udoskonaleniu pracy szukać należy znamion rozwoju towarzyskiego.

Statystyka obejmująca wszystkie rodzaje pracy, produkcji i idące za tem konsumcyi, a przede wszystkim zajmująca się rozpoznaniem i sprawdzaniem rzeczy w tej mierze bez porównania najważniejszej, to jest zaopatrzeniem żywności ludności w ogóle, stała się przeto nieodzowną potrzebą tegoczesną, chociaż właśnie wykaz dokładny produkcji krajowej i konsumcyi w kraju nastrocza mnogie trudności, gdyż samem tylko troskliwym zbieraniem szczegółów a bez przyłożenia się do tego producentów i handlarzy — wskazanego zamiaru w zupełności osiągnąć nie podobna.

Znamienite prace statystyczne uskuteczniane potąd w Austrii co do rozmaitych wydziałów życia publicznego, gorliwem staraniem ludzi do tego powołanych, niechaj posłużą na wzór i zachętę do

ułożenia ile być może dokładnej statystyki prac. Jakoż i w tym już względzie przykładano ostatnimi laty niemałą usilność.

A mianowicie wspomnieć tu należy o przeglądach i sprawozdaniach statystycznych Izby handlowej. Dla ludzi oddających się badaniom naukowem mogą się one bardzo przysłużyć, a dalsze umiejętności w tej mierze usiłowania mogą bez wątpienia wydać z czasem obfite owoce.

Nakazane ze strony rządów związku celnego zbieranie dat statystycznych, którem zająć się mają wszędzie o jednymże niemal czasie i dlatego właśnie podczas konskrypcyi, zmierzają widocznie do uzyskania dokładnego i o ile to być może najściślejszego wykazu produkcji konsumcyi. Wykaz ten chcieliby otrzymać śpiesznie i z dat najświeższych. Czyli zamiar ten powiedzie się w zupełności, tego przewidzieć nie można. To jednak pewna, że praca ta podjęta być musi z wszelką pilnością i szczerą gorliwością ze strony wszystkich wezwanych do współpracownictwa, jeżeli ma odpowiedzieć zamiarowi. Do takiej gorliwości wzywamy też i wszystkich w Austrii ludzi trudniących się przemysłem, i zalecamy im przede wszystkim, aby ze względu na ważność tej sprawy starali się o dokładne i sprawdzone spisywanie szczegółów przemysłowych, zwłaszcza że tem się mogą dobrze przysłużyć tak sobie jak i dobru powszechnemu.

(L. k. a.)

Ameryka.

(Doniesienie o flocie rosyjskiej.)

Według najnowszych dzienników amerykańskich, na których jednak twierdzeniu nie zupełnie polegać można, miała flota rosyjska znaleźć przytułek przy ujściu rzeki Amur. *New-York Abendpost* z d. 12. listopada donosi: „Parostatkami „John Hancock“ nadeszły nowsze doniesienia z rosyjskiej Azji do San Francisco. Rosyjanie skoncentrowali swe flotę wojenną przy ujściu rzeki Amur. Forteca, przed którą stoi flota złożona z 3 fregat, 3 korwet i 1 parostatku ma mieć 15.000 załogi. Wnijscie do Amuru zamknięte mielizną, przez którą fregaty rosyjskie tylko po wyładowaniu i zdjęciu masztów przepłynąć się mogły. Rzecz wątpliwa czyli flota sprzymierzonych będzie mogła korzystać z tej niebezpiecznej drogi.“

Hiszpania.

(Podanie się bandy Karlistów. — Sprawa Olozagi zagadniona. — Artykuł 6. przyjęty. — Depesza telegraficzna z 26. listopada. — Poskromienie rozruchów w Saragossie i odezwa jenerału kapitana.)

Gazeta *Madrycka* z d. 21. listopada donosi o rozwiązaniu się bandy Karlistów w liczbie 30 ludzi, którzy się poddali z wyjątkiem swego do Francji zbiegłego przywódcy.

— Na posiedzeniu Korteżów z d. 21. listopada przyjęto 6. artykuł konstytucyi względem upoważnienia do urzędów publicznych, a który był powodem dłuższych debat i nieporozumienia między Olozagi i kilku ministrami, w formie ze strony wydziału zaproponowanej, po świetnej mowie Olozagi. — W miejsce San Miguela mianowano burmistrza Madrytu, jenerała Ferraz, naczelnym dowódcą milicyi narodowej.

— Depesza z Madrytu z d. 26. listopada opiewa: „W Korteżach toczą się dalej obrady nad projektem ustawy względem zastępstwa w wojsku i o artykułach konstytucyi. Słychać, że sprawozdanie komisji budżetu oświadczy się za przywróceniem podatków konsumcyjnych.“

Gazeta *Madrycka* opisuje poskromienie buntu w Saragossie w następujący sposób. Dnia 19. listopada obsadził jenerał kapitan Aragonii o ósmej godzinie rano czterema kolumnami wojska linowego i 15 kompaniami gwardyi narodowej plac S. Francisco, tudzież Piedros del Cosa i targowisko Joc. Potem zaś przywołał dowódców i oświadczył im, że postanowił nieodzownie rozbroić wszystkich niegodnych członków gwardyi narodowej. Natychmiast więc odebrano broń bez wszelkiego oporu 650 gwardzistom. O 7. wieczorem powróciły wojska na swe leże, mieszkańcy zaś zgodzili się z rozporządzeniami, które jenerał kapitan dla przywrócenia porządku w następującej wydał odezwie. Ignacio Gurea jenerał kapitan Aragonii. Stosownie do przynależnej mi stanem oblężenia władzy nakazuję, co następuje. 1) Każden, który (bez polecenia) za domem w trąbę lub bęben uderza, lub jakikolwiek inny znak alarmu wojskowego daje, będzie rozstrzelany. 2) Kto sam bez polecenia wystrzeli, będzie rozstrzelany. 3) Kto jakimkolwiek innym sposobem publiczny pokój zawichrzy, będzie rozstrzelany. Mieszkańcy Sara-

gossy! Pierwszy to raz, że widzę się być zmuszonym wydać wyrok śmierci, lecz dobro publiczne przemaga. Środki, jakich się pochwy- ciłem, przekonają was, że niezachwianie i z całą siłą zamysla- m broń waszego dobra i waszego spokoju. Liczę na czynną pomoc wszy- stkich prawych patriotów gwardyi narodowej i mieszczaństwa. Gurra.

Anglia.

(Nowiny Dworu. — Komendy w wojsku wydzielone. — Canning wyjechał do Indyi. — Budowa nowych fregat.)

Londyn, 27. listopada. Król Sardyński przyjął uprzejmie zaproszenie lorda-majora, ażeby podczas pobytu w Londynie zwie- dził City. Według rozkazu Królowej Król Wiktor Emanuel przy- mowany będzie z wszystkimi honorami, jakie oddawano Cesarzowi Francuzów podczas ostatnich jego odwiedzin w Anglii. — Dziennik *Globe* ogłasza notę, że pułkownik Turr aresztowany w Bukareszcie jako zbieg armii austriackiej i zostający za dezercję pod wyrokiem śmierci, nie miał prawa nosić uniformy angielskiego, że przeto jenerał hr. Coronini, komendant wojsk austriackich w księstwach, miał prawo aresztowania go. — Ten sam dziennik donosi, że jenerał *Windham* mianowany został szefem, a pułkownik *Barnard* pod- szefem sztabu armii angielskiej w Krymie. Jenerał *Sir Collin Camp- bell* obejmie dowództwo jednego z dwóch korpusów podzielonych na trzy dywizye, z których składać się będzie armia angielska w Kry- mie przy rozpoczęciu nanow kroków nieprzyjacielskich. Lord Wil- liam Paulet dowodzić będzie dywizją lekkiej kawalerii; jenerał *Cameron* będzie miał pod swemi rozkazami dywizję szkocką „High-landers“. Drugą dywizją dowodzić będzie lord *Rotteby*; trzecią je- nerał *Eyre*; czwartą jenerał *Garret*.

— Viscount Canning wyjechał wczoraj do Paryża i uda się ztamtąd do Marsylii, z kąd odpłynie dnia 1. grudnia do Alexandrii, a potem uda się w dalszą drogę do Indyi wschodnich.

W sobotę spuszczone z warsztatu w Portsmouth nową fregatę śrubową *Shannon*, która w rozmiarach swoich przewyższa wszystkie dotychczasowe fregaty Anglii; ma 235 stóp długości, 50 stóp szerokości i 50 dział. Załoga jej będzie wynosić 550 ludzi, a maszyny jej siłę 600 koni. Jeszcze większa i mocniejsza będzie fregata śru- bowa „*Emerald*“, budująca się w Deptford, która będzie mieć 50 dział najeńszszego kalibru, i ma być skończona po koniec stycznia r. p. Admiralicja każe także budować w Chatham piątą baterię pły- wającą.

Francya.

(Pocztą paryską. — Depesza z doniesieniem zgonu admirała Bruat. — Powrót okrętów z Krymu. — Nowe okręta z warsztatu. — Przedaż na wystawie. — Rewia. — Pobór wojska według nowego systemu.)

Minister marynarki otrzymał następującą depeszę telegraficzną szefa sztabu eskadry morza śródziemnego:

„Z okrętu liniowego *Montebello*, 20. listopada.

Admirał Bruat umarł wczoraj dnia 19. listopada o god. 3. po południu tknięty apoplexyą, zaś stan zdrowia eskadry jest bardzo pomyślny. Porucznik okrętowy Bruat, jego oficer ordonansowy, który tę depeszę do Francyi wiezie, uda się do Paryża“.

Monitor dodaje do tej depeszy następujące słowa: „Cała Fran- cya podzieli smutek marynarki; traci bowiem w admirałe Bruat je- dnego z tych mężów, którzy się najwięcej przyczyniali do uświe- tlenia jej bandery na różnych punktach świata“.

Monitor donosi, że dnia 24go, 25go i 26go listopada przybyły dwa okręta liniowe, trzy fregaty parowe i jedna korweta parowa z wracającym do Francyi wojskiem z Kamieszy do Tulonu, że dnia 19go odpłynęła z Algieru korweta parowa z wojskiem do Krymu, a w Lorent spuszczone okręt transportowy „*La Meuse*“ o 1200 be- czkach szczęśliwie z warsztatu.

Słychać z coraz większą pewnością, że uchwalono opuszczenie Sebastopola i zniszczenie tamtejszych fortyfikacji. Sprzymierzeni chcą zatrzymać w Krymie tylko trzy warowne punkta: Kamiesz, Ba- łakławę i Eupatoryę, i obsadzić ogółem siłą 30 do 40.000 wojska.

Z przystanych na wystawę 7800 austriackich colli sprzedano 1800, z 2400 belgijskich 8 do 900. — Żandarmeria francuska ujęła 24 ludzi z bandy Tristianego, którzy zbiegli na terytorium tutejsze.

Dzisiaj dnia 27go listopada odbyła się na polu marsowem re- wia na cześć Króla Sardynii. Zebrało się 35 do 40.000 ludzi pod naczelnem dowództwem marszałka Magnan. Jenerał Regnault dowo- dził infanterją, jenerał de Korte kawalerją, a jenerał Regnault de St Jean d'Angely obecną pod porę w Paryżu gwardją cesarską.

Strassburg, 25. listopada. Poczyniono już kroki urzędowe ku wykonaniu nowego poboru wojska w liczbie 140 000, a losowa- nie rozpocznie się dnia 15. stycznia r. p. Nowy instytut, urządzony w sprawie zastępstwa w służbie wojskowej, rozpoczął już swą czyn- ność. Zapobieżono w ten sposób wielu nadużyciom, jakich się dopu- szczano w dawniejszym tak zwanym handlu konskrypeyjnym.

Holandya.

(Projekt wykupna i emancypacji niewolników w koloniach.)

Haaga, 22. listopada. Komisya, którą rząd do naradzenia się nad warunkami emancypacji niewolników w Indjach zachodnich postanowił jeszcze w roku 1853, przedłożyła wczoraj swe sprawo- zdanie. Radzi bezwzględna i zupełną emancypację niewolników su- rinamskich, których liczba wynosi 38.545. Z tych używają dotąd do rolnictwa 15.000, do rękodzielnictwa 5000, do robót domowych 4500, reszta zaś około 14.000 powstaje z niedolnych do pracy starców i dzieci. Podług wniosku komisji mają niewolnicy emancypowani two-

rzyć oddzielne gminy, któremi władać będą pod zwierzchnictwem rządu najstarsi i najszanowniejsi z pomiędzy nich. Wykupno dla właścicieli ma wynosić 15 milionów hol. złotych, i być opłacane ze strony rządu rocznym dopłatą 1 $\frac{1}{3}$ miliona do przychodów koloni- alnych Surinamu. Poniesione tym sposobem koszta ma wynagrodzić rządowi późniejsza praca emancypowanych niewolników. Postawie- nie ich zaś pod zwierzchników z ich plemienia będzie przy czujnych staraniach rządu wpływało wielce na wpojenie im ducha religijnego i stałych zasad moralności.

Szwajcarya.

(Nędza ubóstwa. — Siły zbrojne Szwajcaryi.)

We wszystkich kantonach łączą się i pracują usilnie, jakby za- pobiedz wzmagającemu się niedostatkowi. W kantonie Berny zubo- żał tak dalece cały okręg, a moralne zachowanie się jest tak nie- bezpieczne i groźne, że rząd postanowił mianować nadzwyczajnego komisarza na cały rok, któryby regulował tamtejsze instytuta wspie- rania ubogich, i przygotowywał wszystko, co się tylko może przy- czynić do podźwignienia tak podupadłego okręgu.

W dzienniku *Schweizerische Militärzeitung* jest dokładne ob- liczenie sił zbrojnych, któremi Szwajcarya w razie wojny dyspono- wać może. Wojsko szwajcarskie, z którego dziewięć dziesiątych czę- ści jest dobrze organizowanych i do marszu gotowych, składa się 115.000 ludzi i 476 dział. Uorganizowana milicja krajowa liczy prócz tego 10 do 20.000 ludzi; w koniach chociaż nie ma wielkiej liczby, jednak nie ma braku, prawda, że liczba kawalerii jest całkiem nie- znaczna.

Włochy.

(Sposób, w jaki zagodziły się nieporozumienia Neapolu z Anglią.)

M. Post pisze o nieporozumieniu neapolitańskim: „Dowiadu- jemy się z najnowszych doniesień z Neapolu, że rząd neapolitański postanowił podać notę do rządu angielskiego, w której powiedziano: że na żądanie gabinetu St. James usunięto pana Mazzę od kierunku policji; następnie wyraził Jego Mość Król w tej nocy myśl swoją w sposób, który nie pozostawia żadnej wątpliwości co do znacznej zmiany w postanowieniach Króla. Sądzymy, że rząd angielski uzna tę notę za dostateczną“.

Niemce.

(Wywóz zboża z Austrii do Prus. — Kradzieże na szląskiej kolei żelaznej. — Amba- sador rosyjski w Berlinie nie wyjeżdża do Petersburga.)

Jednemu z dzienników berlińskich donoszą następujące szcze- góły o wysokiem znaczeniu przywozu zboża z Austrii do Prus i północnych Niemiec: Przywóz zboża z Austrii wzmagą się codzien- nie na stacjach wyższo-szląskiej kolei żelaznej, a szczególnie do Wrocławia. W pierwszych trzech tygodniach bieżącego miesiąca przywieziono na Oderberg:

Żyta	59 688	worów ważących	87.283	cetnarów
Pszenicy . .	6801	„	9021	„
Jęczmienia .	12.490	„	14.051	„
Owsa	2373	„	2028	„

Ogółem . . 81.352 warów ważących 112 352 cetnarów.

— Niektóre dzienniki donoszą o odkryciu formalnie uorgani- zowanej bandy złodziejów na niższo-szląskiej kolei żelaznej, którzy okradali przesyłane koleją ładunki i efekta passażerów. Miano are- sztować 16 osób.

— *Neue Pr. Ztg.* donosi, że pogłoska, jakoby ces. rosyjski ambasador przy dworze berlińskim baron *Budberg* robił przygo- towania do wyjazdu do Petersburga, zupełnie jest bezzasadna.

Dania.

(Kompetencya trybunału w sprawie zaskarżonych ministrów. — Doniesienie handlowe.)

Donoszą telegrafem z Kopenhagi pod dniem 27. listopada: Sąd krajowy odrzucił po jedynasto-godzinnej naradzie zarzut obrońców oskarżonych ministrów o niekompetencyę sądu i oświadczył, że wy- rok jego w tej mierze będzie zupełnie prawomocnym.

— Z Hamburga donoszą telegrafem agencji Havas pod dniem 27. listopada: Według autentycznych źródeł handlowych zezwola państwa skandynawskie dla licznych zapasów krajowych na wywóz zboża.

Grecya.

(Zakaz wywozu żywności. — P. Trikupis zwleka podróż. — Parostatek pocztowy ku- piony. — Potoczne. — Mowa od tronu J. M. króla Ottona przy zagajeniu sejmu.)

Ateny, 16. listopada. Rząd przedłożył izbom projekt do ustawy, który natychmiast i bezwarunkowo przyjęto, mianowicie, że wszelki wywóz zboża, mąki, pieczywa, ryżu, owoców strączkowych, kartofli, chleba i wszelkich fabrykatów z mąki, zakazany zostaje po dzień 30. czerwca 1856. Ustawa ta wchodzi w moc obowiązującą z dniem 25. października (7. listopada) r. b. Również zażądał rząd od izb kredytu 1 $\frac{1}{2}$ miliona drachm na zakupno zboża. Przeznaczony mini- ster spraw zewnętrznych p. Trikupis, dotychczasowy ambasador w Londynie, nie przybędzie do Aten, by objąć swoją posadę. Doniósł rządowi, że zachorował w Paryżu na cholere i że lekarze mu ra- dzili nie przedsiębrać o tej porze roku tak dalekiej podróży. Wró- cił tedy znów do Londynu. — Rząd kupił w Anglii parostatek pod jazdę pocztową wewnątrz kraju o sile 70 koni za cenę 282.000 drachm, czyli 10.000 funtów sztr. Rząd wysłał kapitana okrętowego z potrzebną załogą do Anglii, by ten okręt sprowadzili do Grecyi.

— Rząd wysłał w tych dniach kosztem swoim dwóch młodych ludzi do Francji, gdzie się mają uczyć obchodzić z winem.

Jego Mość Król Otto zagał sejm dnia 12. listopada następującą mową od tronu:

„Panowie deputowani i senatorowie! Z niewysłowioną radością widzę was około Maie zgromadzonych. Zdarzenie, które zagrażało godności korony jest wam znajomem. By zaradzić więc złemu, uznałem potrzebę zmienić po części ministerium, wpłynęły jednak nadto inne jeszcze okoliczności, a rząd nastąpił zupełna zmiana ministerialna. Postępowanie narodu przy tej okoliczności, postępowanie roztropne i pełne ufności do Mnie, wysokie dowody przywiązania do Mnie i mej ukochanej Małżonki, tudzież jawny współudział, którym dowiódł, jak wielce ceni prawa korony i jak stałe poczytuje je za najdroższy skarb narodowy, wszystko nie małą nappełniło serce Me otucha i radością.

Najściślejsze utrzymanie neutralności, zapowiedziane wam w ostatnim zgromadzeniu a przyjęte od was w prawem ocenieniu dobra ojczystego, okrzykami zapału, będzie i nadal zachowane, a tak wzmożoną i ustaloną się przyjaźnią stosunków rządu Mego z państwami obcymi. Po przywróceniu stosunków naszych z państwami wschodnimi za wpływem i dobroczynną pomocą dwu z niem sprzymierzonych mocarstw, ożywiły się na wzajemną korzyść obu państw handel i żegluga na nowo. Ratyfikacje przymierza handlowego zostały już wymieniane i ogłoszone w państwie naszym prawomocnymi.

Małej wagi spór między Grecją a Zjednoczonymi Stanami Ameryki załatwiony został w sposób najpomyślniejszy. Cholera, ta wylemniająca zaraza zjawiała się w Grecji zachodniej, rząd pochwycił się wcześniej i pośpiesznie środków zaradczych, by ulżyć cierpiącym i przytłumić złowrogie nieszczęście. Z radością oznajmiam wam, że za łaską Najwyższego złe uśmierzyło się znacznie.

Dla zupełnego przywrócenia zwichnionego od niejakiego czasu bezpieczeństwa domowego, od którego zawisł postęp i wszelki materialny i moralny rozwój narodu, stanowiące i pewne przedsięwzięte kroki, a silne przyłożenie się ludu, wzmocni więcej jeszcze skutki ich, dla których rząd wój zażąda także waszej pomocy.

Budżet przedłoży wam rząd z wszelkim ile możności pośpiechem.

ukończenie księgi ustaw policyjnych, uzupełniające niejako całe Moje prawodawstwo, zajmowało najstaranniejszą Mą rozagę, i w krótkie ten projekt prawa przedłożonym wam będzie do potwierdzenia.

Projekt prawa o władzy urzędników konsularnych, projekt wojakowego kodexu karnego, projekt praw o klasztorach, publicznem wychowaniu i ulepszeniu więzień, podobnie przedłożonym wam będzie.

Przystąpmy więc, moi panowie, z otuchą i szczerą wolą do obowiązków konstytucyj na nas wkładanych, wzywając pomocy Najwyższego, w którego wszechmocy wszystkie nasze pokładamy nadzieje.“

Turcja.

(Angielsko-turecki kontyngens do Szumli. — Niedostatek w Jerozolimie. — Karawana z Mekki. — Zajęcie Chrześcijan z Turkami.)

Wiadomości z Konstantynopola w Tryeście otrzymane sięgają po d. 19. b. m.:

Z Adrianopola donoszą, że przybyło tam 3600 ludzi angielsko-tureckiego kontyngensu i udadzą się niezwłocznie do Szumli.

W Jerozolimie wzmogła się drożyzna żywności do najwyższego stopnia; w ostatnich dniach był formalny głód połączone z niedostatkami wody.

Dnia 1. b. m. odbył się w Damasku uroczysty wjazd wielkiej karawany z Mekki; dla pomyślnego stanu zdrowia opuszczono jej kwarantanę.

Miedzy turecką i chrześcijańską ludnością przedmieścia Midau przyszło do gwałtownego starcia. Chrześcijanie wystawili obok swego kościołka dzwonicę; gdy jednak dzwonili na niedzielne nabożeństwo, wzbronili im tego Turcy wśród gwałtownych obelg. Biskup katolicki wezwał pomocy konsula francuskiego, za którego pośrednictwem aresztowano kilku Turków, pozwolenia jednak na dzwonicie jeszcze nie udzielono.

Z teatru wojny.

Doniesienia z morza bałtyckiego.

(Dalsze okręta angielskie z powrotem.)

Donoszą telegrafem z Nyborga z d. 27. listopada: Angielskie okręta liniowe „Royal George“, „Colossus“ i „Nile“ jadąc z Kiel, przejeżdżały tedy właśnie (o god. 12. w południe) w kierunku północnym.

Doniesienia z nad czarnego morza.

(Rozłożenie i pozycje wojsk w Krymie. — Siły wojujących. — Rozkaz dzienny do armii rosyjskiej w Krymie.)

O stojącej obozem armii polowej sprzymierzonych donoszą następujące szczegóły: Na wyzniesiu Sebastopolskiej naprzeciw Inkiermanu stoi drugi korpus francuski, złożony z 4 dywizji (jedną dywizję infanterji i dywizję kawalerji generała Allouville detaszowano od tego korpusu). Część korpusu angielskiego stoi w rezerwie przy kolei żelaznej na wyzniesiu. Gwardye francuskie, które tam stały, wróciły do Francji.

Naprzeciw pozycji rosyjskiej pod Mackenzie stoi na wzgórzach Fediuchiny korpus generała Mac Mahon; pozycja ta jest bardzo silnie ufortyfikowana, a u przyczółka mostu pod Traktirem, tudzież w dolinie Czerny wzdłuż wodociągu stoja forpoczty, które się co 24 godzin zmieniają i są zastąpione bardzo silnymi szancami polowymi. Dywizya Herbillon (12 batalionów) stoi na gościńcu Woroncowa, jako rezerwa korpusu Mac-Mahon. Korpus piemontański zajmuje równie jak pierwszej punkta Kamary, Karlofkapu i Czorgun; druga dywizya tego korpusu łączy się jako rezerwa z dywizją Herbillon. Na wyzniesiu Chamli pod Alzu, stała jeszcze d. 14. listopada brygada francuska, o której obecnem przeznaczeniu nie wiadomo. W dolinie Belbek frontem ku Aitodor stoi dywizya d'Autemarre pierwszego korpusu. Reszta korpusu angielskiego (a z nią dywizya Szkotów generała Campbell, który do Londynu odjechał) stoi obozem pod francuskim obserwatorium i w Bałakławie. Dywizya kawalerji generała Morris odpłynęła do Konstantynopola, a dwie inne dywizye pierwszego korpusu stoja w Kamieszy; okazuje się z tego, że Francuzi i Piemontanie stoja frontem naprzeciw Rosyanom, Anglicy zaś zajmują najspokojniejsze i najlepsze miejsca najbliżej morza leżące.

— Siła sprzymierzonych pod Sebastopolem wynosi włącznie z urzędnikami, pociągami i pacjentami około 200.000 ludzi, z tych jest 54 000 Anglików; w Kinburnie stoi 3000, w Kierezu i Jenikale niemal 20.000, a w Eupatorii około 55.000 ludzi. Przeto cała armia w Krymie liczy teraz nie mniej jak 280.000 ludzi, a po odciążeniu urzędników, pociągów i rannych, najmniej 200.000 czynnych wojowników. Całą zbrojną siłę rosyjską w Krymie podają na 250 do 280.000 zdolnych do boju ludzi, tak iż blisko pół miliona wojowników stoi naprzeciw sobie.

— Dzienniki rosyjskie ogłaszają następujący rozkaz dzienny księcia Gorczakowa z głównej kwatery w Bacezy-Seraju dnia 14go listopada 1855:

J. M. Cesarz zaszczycił armię krymską obecnością swoją od 28. do 31. października.

Według własnych słów cesarskich powtórzonych wojsku przy niejednej sposobności, przedsięwziął J. M. Cesarz tę długą podróż, by mu za służbę wierną podziękować na tej ziemi, na której natchnione nieograniczoną doń miłością, przelało krew swoją za honor Rosji i swego Monarchy.

Wszystkie szeregi wojska powzięły łaskawie te słowa z uniesieniem z własnych ust Cesarza. Słowa te zachowały się głęboko w ich sercu, i ujęły każdego z nas, poczynawszy od generała aż do żołnierza.

J. M. Cesarz raczył z tą energią, jaką odziedziczył po świętej pamięci ojcu Swoim przegladnąć wszystkie wojska skoncentrowane na wysuniętych stanowiskach naszych. Najjaśniejszy Monarcha zwiedził warownie na północnej stronie Sebastopola, pozycje poczynawszy od Inkermanu aż do Mackenzie, wawozy w Juhar-Kurales i Tach-Bastine i rozciągnął podróż swoją aż do stanowiska kozaków rozstawionych łańcuchem w Juhar-Kurales naprzeciw doliny bajdarskiej; zwiedził też rezerwy nad Kaczą i nad Belbekiem i odbył ich przegląd, jak niemniej i szpitale w Bacezy-Seraju. Dnia 31. października odjechał J. M. Cesarz do Symferopola, podzwignawszy na nowo ducha całej armii Swoją obecnością jakkolwiek krótką, zachęcił ją do nowych czynów i pozostawił u nas niezgasłą pamiątkę Swej obecności.

Wspaniałomyślny Monarcha, którego nam Opatrzność najwyższa zesłała na pocieszenie ojczyzny za stratę ogromną, jaką ze zgonem najdosłojniejszego poprzednika Jego doznała, nie poprzestał jednak na słowach wyrzeczonych do armii z głębi serca Swego.

J. M. raczył podczas bytności swojej w Symferopolu, dokąd zjechał w zamiarze zwiedzenia szpitalów wydać przyłączony tu rozkaz z 1. listopada. — W rozkazie tym ponowił J. M. Cesarz w wyrazach objawiających uczucia Jego — zaręczenie monarszej Swej wdzięczności wojownikom, którzy uczynili zadość z wszelką sumiennością obowiązkom honoru i przysięgi swojej.

W uzupełnieniu tej łaski raczył J. M. Cesarz przeznaczyć dla obrońców Sebastopole srebrny medal, który nosić mają na wstążce orderu świętego Jerzego.

Liczne dowody poświęcenia się okazane mi ze strony wojowników armii krymskiej są dla mnie niezawodną rękojmią, że się też wszyscy bez wyjątku okażą godnymi łaski cesarskiej.

Co zaś do was, dzielni obrońcy Sebastopola, tedy życzę wam szczęścia do oznaki honorowej, co ozdabiając pierś waszą świadczyć będzie o udziale waszym w walce pamiętnej, która podniosła jeszcze wyżej dawną sławę armii narodowej.

Rozkazuję, aby załączony tu drukowany ukaz cesarski odczytano kompaniom, szwadronom, baterjom i żołnierzom od marynarki, i by oryginał z własnoręcznym podpisem zachowano w aktach sztabu generalnego armii w drogą pamięć najwyższej J. M. Cesarza życzliwości dla armii krymskiej.

Dowodzący naczelnie generał-adjutant
Książę Gorczakow.

Dzisiejsza poczta zaległa.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. grudnia.

Księżna Sapieżyna Jadw., z Krakowa. — Hr. Baworowski Wacław, z Kottowa. — Baron Błażowski Krzysztof, z Jazłowieca. — Jks. Stęchliński Leon, ka-

nonik, z Wyzlan. — PP. Korwin Jan, z Januszkowa. — Zarewicz Wład., z Zawadki. — Lunda Edmund, z Siedlisk. — Szeliński Kazim., z Chodaczkowa. — Borkowski Włodzimierz, ze Stryja. — Eder de Dopfner Karol, c. k. kapitan, z Przemyśla.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. grudnia.

JExc. Hr. Schlik, generał jazdy, do Sędziszowa. — Hr. Skarbek Alexand., do Magdalówki. — PP. Januszewski Teofil, do Ubina. — Hermann Lucyan do Rzepniowa. — Kozłowski Zygmunt, do Cieszyna. — Sozański Sylwery, do Kornalowiec. — Mauthner Mateusz, c. k. przełożony pow., do Gródka.

Kurs lwowski.

Dnia 3. grudnia.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	11	5	15
Dukat cesarski	5	17	5	20
Półimperyal zł. rosyjski	9	3	9	7
Rubel srebrny rosyjski	1	42 ¹ / ₂	1	43 ¹ / ₂
Talar pruski	1	39 ¹ / ₂	1	41
Polski kurant i pięciozłotówka	1	12	1	13
Galicyj. listy zastawne za 100 zr. } bez	88	30	89	—
Galicyjskie Obligacje ind. } kuponów	68	15	68	54
5% Pożyczka narodowa	76	15	77	15

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 3. grudnia 1855.

	złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . . . m. k.	—	—
" przedał " " 100 po . . . . . " "	88	42
" dawał " " za 100 . . . . . " "	88	12
" żadał " " za 100 . . . . . " "	—	—

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 29. listopada.

	złr.	kr.	w przecięciu
Obligacje długu państwa 5%	73 ³ / ₁₆	1/2 3/8	73 ⁹ / ₁₆
detto pożyczki narod. 5%	76 ³ / ₈	1/2	76 ⁹ / ₁₆
detto z r. 1851 serya B. 5%	—	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą 5%	—	—	—
Obligacje długu państwa . . . . . 4 ¹ / ₂ %	—	—	—
detto 4%	—	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą 4%	—	—	—
detto 3%	—	—	—
detto . . . . . 2 ¹ / ₂ %	—	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834	—	—	—
detto	—	—	—
detto	—	—	—
Obl. wiedz. miejskiego banku . . . . . 2 ¹ / ₂ %	—	—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . . . . . 5%	—	—	—
Obl. indemn. Niż. Austr. 5%	68 68 ¹ / ₂ 72 ¹ / ₂	—	70
detto krajów koron. 5%	922 918 913	—	918
Akcyje bankowe	—	—	—
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 złr.	2018 ³ / ₄	—	2018 ³ / ₄
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.	—	—	—
Akcyje kolei żel. Glognickiej na 500 złr.	—	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 złr.	—	—	—
Akcyje kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.	—	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.	521 520	—	521
Akcyje austr. Lloydów w Tryeście na 500 złr.	—	—	—
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.	—	—	—
Renty Como	—	—	—

Wiedeński kurs weksłów.

Dnia 29. listopada.

	złr.	kr.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	91 ⁵ / ₈	—	92 ⁵ / ₈ 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	111 ³ / ₄ 1/2 3/8 1/4 l.	—	111 ¹ / ₂ aso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 ¹ / ₂ fl.	110 ¹ / ₄ 110	—	110 ¹ / ₈ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	81 ¹ / ₄ 82 ⁷ / ₈	—	81 ¹ / ₂ 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	—	— 2 m.
Liwna za 300 lire tokań.	—	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	10-53 50 47 ¹ / ₂ 50 l.	—	10-50 3 m.
Lyon za 300 franków	—	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	111 ¹ / ₄ 1/4 l.	—	111 ¹ / ₂ 2 m.
Marsylia za 300 franków	129 ¹ / ₂ 1/4 129 129 ¹ / ₄ l.	—	129 ¹ / ₂ 2 m.
Paryż za 300 franków	129 ⁵ / ₈ 1/2 129	—	129 ⁵ / ₈ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	245 244 ¹ / ₂	—	245 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	16 ³ / ₄	—	16 ³ / ₄ Agio.
Dukaty al marco	—	—	— Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 30. listopada o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 92. — Augsburg 112. — Frankfurt 110¹/₄. — Hamburg 81¹/₄. — Liwna —. — Londyn 10.52. — Medyolan 111¹/₄. — Paryż 129⁵/₈.

Obligacje długu państwa 5% 73³/₁₆ — 73³/₁₆. Detto S. B. 5% 82 — 84. Detto pożyczki narod. 5% 76³/₈ — 77. Detto 4¹/₂% 63 — 63¹/₄. Detto 4% 57¹/₈ — 57¹/₈. Detto z r. 1850 z wypłatą 4% — —. Detto z r. 1852 4% — —. Detto Glognickie 5% 91¹/₂ — 92. Detto z r. 1854 5% — —. Detto 3% 43³/₄ — 44. Detto 2¹/₂% 36¹/₂ — 36³/₄. Detto 1% 14¹/₂ — 14³/₄. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% 75 — 75¹/₄. Detto krajów kor. 5% 68¹/₂ — 72. Pożyczka z r. 1834 228 — 228¹/₂. Detto z r. 1839 117¹/₂ — 118. Detto z 1854 96⁵/₈ — 96³/₄. Oblig. bank. 2¹/₂% 53¹/₂ — 54. Obl. lom. wen. pożycz. r. 1850 5% 91 — 92. Akc. bank. z ujmą 929 — 930. Detto bez ujmą — —. Akcyje bankowe now. wydania — —. Akcyje banku eskomp. 87³/₄ — 88. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda 203¹/₄ — 203³/₄. Wied.-Rabakie — —. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej 209 — 210. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 18 — 20. Detto 2. wydania 25 — 30. Detto Edynbursko-Neusztadzkiej 90¹/₂ — 91. Detto żeglugi parowej 521 — 523. Detto 11. wydania —. Detto 13. wydania 509 — 510. Prior. obl. Lloydów (w srebrze) 5% 89 — 90. Północn. kolei 5% 74³/₄ — 75¹/₂. Glognickie 5% 73 — 74. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 77 — 78. Detto Lloydów 400 — 403. Detto młyn parowego wiedeń. 100 — 101. Renty Como 13³/₄ — 14. Esterhazego losy na 40 złr. 74 — 74¹/₂. Windischgrätz losy 25 — 25¹/₄. Waldsteina losy 25 — 25¹/₄. Keglevicha losy 10 — 10¹/₄. Cesarskich ważnych dukatów Agio 16³/₄ — 17.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiedeń. d. 30. listopada o pół do 2. po południu.)

Ces. dukatów stępowanych agio 16³/₄. Ces. dukatów obrączkowych agio 16¹/₄. Ros. imperyal 9.1. Srebra agio 12¹/₂ gotówką.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 3. grudnia.

Obligacje długu państwa 5% 73³/₁₆; 4¹/₂% —; 4% 57¹/₈; 4% z r. 1850 — 3% —; 2¹/₂% —. Losowane obligacje 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wied. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —; Akcyje bank. 920. Akcyje kolei półn. 2040. Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 538. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiedniu —. Akcyje niż.-austr. Towarzystwa eskomp. 500 złr. 438³/₄ złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 112. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 110¹/₄ 2. m. Hamburg 81¹/₄ 2. m. Liwna — l. 2. m. Londyn 10 — 53¹/₄. l. 1. m. Medyolan 111. l. Marsylia 129⁵/₈. Paryż 129⁵/₈. Bukareszt 245¹/₂. Konstantynopol 440. Smyrna —; Agio duk. ces. 16⁵/₈. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —; 5% niż.-austr. obl. indemn 68³/₄; innych krajów koron. —; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 96⁷/₈. Pożyczka narodowa 76¹³/₁₆. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 336 fr.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 1. i 2. grudnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	320.46	— 0.9°	91.3	zachodni mi.	pochmurno
2 god. pop.	320.29	+ 0.1°	86.5	" "	jasno
10 god. wie.	321.35	— 2.4°	89.4	" "	" "
Wysekość śniegu w 24 god 24 ..					
6 god. zran.	322.20	— 4.8°	87.6	zachodni sł.	pochmurno
2 god. pop.	322.73	— 3.8°	88.6	pół-zach. "	" "
10 god. wie.	324.73	— 8.0°	88.2	zachodni "	" "

T E A T R.

Jutro: 5. grudnia (w 1 abon. nr. 8.)

„Helena de la Seiglières.“

Komedia z francuskiego Julisza Sandeau w 4 aktach.

Ogłoszenie na 8 widowisk abonamentu poczynającego się w piątek 7. grudnia b. m. i r.

Łoża parterowa lub 1go piętra 28 złr. — Krzesło na 1ym piętrze 7 złr. — Krzesło w parterze 6 złr. m. k.

W tymże samym stosunku i do innych łóż oraz miejsc zamkniętych po cenie o 1/4 część niżej od cen zwyczajnych.

Abonament przyjmuje się w kancelaryi Teatru polskiego, w gmachu teatralnym na 1. piętrze nr. 12. codziennie od godziny 9. rano do 5. po południu.

KRONIKA

Dnia 27. listopada r. b. zrana około 9. godziny odbyła się w Tryeście uroczystość przeniesienia zwłok zmarłego w Wiedniu fzm. hrabi Caboga z kaplicy kościoła katedralnego St. Just na pokład paropływu „Custoza“, a to w asystencji obecnych w Tryeście oficerów inżynierii i jednej kompanii z pułku piechoty Arcyksięcia Rajnera. U grobli St. Carlo przyjmował cały ten pochód uroczysty Jego Excelencja, fml. baron Mertens na czele sztabu jenerałnego, wojsk lądowych i marynarki, z której wystąpił jeden batalion. Adjutant, kapitan Domaszewski, odprowadził zwłoki dostojnego nieboszczyka do Raguzy, gdzie złożone będą w grobach familijnych.

— O nagłym zgonie hrabiego Molé pisze „Journal des Debats.“ Molé siedział właśnie przy stole w kole swej rodziny i nigdy może nie rozwinął w ożywionym toku rozmowy więcej uprzejmości i jaśniejszego wyrażenia się jak wtedy; nagle pobił widocznie a głowa spadła mu bezwładnie na piersi. Wszyscy się zerwali, lecz osłabiony starzec nieprzyjął żadnej pomocy, podniósł

się sam o swej sile z krzesła i wsparty na ramieniu swego zięcia udał się do swego pokoju. W poprzód jednak prosił wszystkich usilnie, by spokojni zostali. Lecz gdy stanął u siebie w pokoju, kazał posłać niezwłocznie po miejscowego kapłana i przywoławszy córkę swą hrabinę Laferté i wnuczkę hrabinę Ayre udzielił im spokojnym głosem swe błogosławieństwo, obecny przypadkowo w zamku lekarz, pan Nicolas nie szczędził żadnych środków lecz właśnie, gdy w drugim pokoju lekarstwo przyrządzał, chory oddał ducha.

— Królestwo Neapolu liczy 10.863 okrętów o 202.318 beczkach, Sycylia 2031 okrętów o 47.438, Sardynia 3467 okrętów o 159.399, Toskania 711 okrętów o 31.358, państwo kościelne 1430 okrętów o 28.770 beczkach; Malta, Korsyka i Modena 659 okrętów o 35.632 beczkach

Większa część tych okrętów składa się z samych statków przybrzeżnych i bark, jak można wnosić z porównania ich liczby z ciężarem beczek, które obejmują.